

Kulturøkologi er en disciplin med rødder vidt omkring. Den aktuelle indføring ligger inden for den etnografisk/antropologiske tradition, som også har inspireret den danske kulturgeografiske bannerfører for kulturøkologien, Sofus Christiansen. Bogen giver en yderst læseværdig gennemgang af emnet omfattende såvel disciplinens historie fra naturdeterminisme til systemøkologi og videre derfra, dybtgående diskussioner af disciplinens muligheder og grænser og en lang række eksempler på kulturøkologiske case-studies.

Hvad case-studies angår er hovedvægten lagt på klassiske etnografiske studieobjekter, "primitive" samfund, isolerede Stillehavsoer etc., men også moderne samfund/systemer anvendes som eksempler. Overlappet med case-studies diskuteres i andre værker med tilsvarende tema, fx J.W. Bennett's "The Ecological Transition", er tankevækkende.

Bogen er mest interessant, hvor vægten er lagt på begrebs-diskussionen, og her giver kulturøkologien sandelig også solidt stof at arbejde med. Disciplinens sammenblanding af biologisk-økologiske termer, begreber og teorier, systemanalytisk tankegang og jargon og antropologisk ditto er frugtbar, men risikabel. Ikke mindst de åbenlyse muligheder for førsteklasses reduktionisme, som denne cocktail åbner for, må mane til eftertanke og give rigeligt stof til tekster som den her omtalte.

Set fra et "geografisk" synspunkt, hvad det så end består i, er en etnografisk/antropologisk behandling af kulturøkologien som denne nok mest utilfredsstillende ved sin mangel på dybde og perspektiv på to områder: Dels er behandlingen af "natur-siden", eller måske snarere de fysisk/biologiske sammenhænge, ikke fuldt tilfredsstillende, og dels er vægten på det klassiske etnografiske tema, det "primitive" isolerede samfunds tilpasning til det lokale miljø, for stor. Desuagtet er bogen spændende og vil med fordel kunne bringes i anvendelse i undervisningen.

Kjeld Rasmussen

R. B. King: Remote sensing manual of Tanzania.

Land Resources Development Centre, Surbiton 1984. X, 206 s., ill. 30 cm. Pris ikke oplyst.

Fly- og satellitbilleder er en vigtig informationskilde i U-lande, hvor datagrundlaget for planlægning på landbrugs- og miljøområdet ofte er ringe. Imidlertid er kendskabet til remote sensing hyppigt ret begræn-

set netop i U-lande, og der er derfor et stort behov for teknologioverførsel, træning af U-landenes forskere og teknikere og demonstrationsprojekter.

Bruce King har tilbragt en årrække i Tanzania tilknyttet BRALUP (nu IRA) ved universitetet Dar Es Salaam, og han har været hovedmanden bag introduktionen af remote sensing i landet. Hans projekter har især koncentreret sig om kortlægning af "land systems" på basis af såvel flyfotos som satellitbilleder.

Remote Sensing Manual of Tanzania opsummerer hans erfaringer og er tænkt som en hjælp for tanzanianske forskere og teknikere. Som sådan er den særdeles velegnet, idet der er præsenteret en lang række anvendelseseksempler af stor relevans. Såvel remote sensing teknikker som anvendelsesområder er bredt beskrevet, hvilket selvfølgelig medfører en vis overfladiskhed på visse områder.

Specielt nyere metoder, fx digital analyse af satellitbilleder, er ikke beskrevet fuldt dækkende.

Remote sensing litteratur bliver hurtigt forældet, og en bog fra 1984 som denne er da også mærket af tidens tand. Men der er ingen tvivl om, at den stadig kan være et værdifuldt værktøj for alle, der vil anvende remote sensing, og da specielt de ikke-digitale tolkningsmetoder, i Tanzania og andre afrikanske lande.

Kjeld Rasmussen

Methodology for multisatellite thematic mapping: a report of the CODATA Task Group on Multisatellite Thematic Mapping. (= CODATA bulletin, 1986: 62).

Pergamon, Oxford 1986. VI, 85 s., ill. & 1 kort i lomme. 30 cm. DEM 50,-.

Dette hefte indeholder 5 kapitler af forskellige forfattere, og heraf er de 4 sidste relateret til det fælles emne: Metoder til tematisk kortlægning på basis af data fra flere satellitter, fx METEOSAT og Landsat. Metoderne er specielt anvendt på satellitbilleder fra Tanzania, og det kortlagte "tema" er geologi.

Indledningsvis gennemgås Tanzanias geologi meget kort (6 sider). Derefter behandles metoder til liniedetektion i digitale billeder, og deres anvendelse på såvel høj- som lavopløsnings-satellitbilleder diskuteres. I tredje kapitel gennemgås et database management system specielt egnet til satellitbilleder og andre geokodede data. Dernæst demonstreres kombinerede analyser af METEOSAT, Landsat og NOAA billeder. Endelig præsenteres og

diskuteres resultatet i form af et tematisk kort.

Kombination af satellitbilleder med forskellig rumlig opløsning har et betydeligt anvendelsespotentialer, men de tekniske og principielle problemer er betragtelige. Heftet giver et eksempel på, snarere end en generel behandling af, hvordan det kan gøres. Det er ganske svært at vurdere, om de opnåede konkrete resultater er værdifulde, dertil præsenteres der for få uafhængige data, men en række af de anvendte metoder har interesse.

Kjeld Rasmussen

R. H. Jongman, C. J. F. ter Braak and O. F. R. van Tongeren: Data analysis in community and landscape ecology.

Pudoc, Wageningen 1987. IXX, 299 s., fig. 24 cm. NLG 85,-.

Fælles for biologi og geografi er, at de studerede fænomener og lovmæssigheder er af "kompleks" art, dvs. at en dækkende kvantitativ beskrivelse oftest involverer måling af mange parametre, og hypoteser om årsag-virknings-sammenhænge hyppigt vil implicere adskillige parametre på såvel årsags- som virkningssiden. Det er derfor forventeligt, at de samme statistiske metoder finder anvendelse inden for de to videnskaber, og dette er netop hvad denne bog illustrerer. Ganske vist optræder termen "landskabsøkologi" i titlen, og denne term forbindes her i landet i høj grad med faget geografi såvel på universiteterne som i skolen, men i den aktuelle sammenhæng sigtes der til en udpræget biologisk-økologisk variant. Flertallet af forfatterne er da også tilknyttet det berømte hollandske landbrugsuniversitet i Wageningen.

De behandlede metoder omfatter såvel regression i adskillige varianter, "kalibrering", her forstået som vurdering af "miljøet" ud fra artssammensætningen, multivariat ordination og cluster analyse. Endelig er der et særdeles "geografisk" afsnit om rumlige aspekter af økologiske data samt nogle case-studies.

Selv om visse problemstillinger og metoder således er specielt biologisk orienterede gælder det, at en stor del af det præsenterede materiale er af betydelig interesse for geografer. Det gælder måske specielt afsnittet om multivariat ordination og, selvfølgelig, afsnittet om rumlige aspekter af økologiske data. Alle faglige miljøer, og herunder også det "kvantitativt geografiske" er præget af en vis "videnskabelig indavl", som bl.a. kan observeres ved studie af referencer i fagtidsskrifter, og det